

DOSYA EDITÖRÜ'NDEN

Toplum ve Hekim dergisinin geçmişinde "hekimlerin sınıfsal konumu" ve "emeğin ücretlendirilmesi" dosyalarında dolaylı olarak hekim emeği tartışılmış, yine derginin değişik sayılarında hekim emeğine ilişkin yazılar yayımlanmıştı. Dergide bu kez doğrudan "Hekim Emeği" bir dosya konusu olarak ele alınıyor.

"Hekimlerin Sınıfsal Konumu" ele alınırken hekimlerin önemli ana gövdesinin emekçi, "Emeğin Ücretlendirilmesi" ele alınırken hekimlerin ana gövdesinin ücretli olarak istihdam edilen emekçi oldukları vurgulanmıştı. Her iki dosyada da hekimlerin geleceğine ilişkin kapitalizmin krizi ve krize yönelik olarak "esnek üretim" sürecinin harekete geçirilmeye çalışıldığı; esnek üretim sürecini yerleştirebilmek içinse neo-liberal düzenlemelere gereksinim duyulduğu belirtilmişti.

Türkiye, kapitalizmin dünya ölçeğinde krize yanıt olarak ortaya koyduğu neo-liberal düzenlemeleri -12 Eylül ve sonrası Özal dönemini hatırlayalım- başından itibaren büyük bir iştahla yerine getirmeye çalıştı. 1990'lı yılların başlarında reel-sosyalizmin yıkılması ile birlikte tüm dünyada neo-liberal düzenlemelerin iştah artışı bu kez kendi iç dengeleri -Kürt sorunu, sınıf mücadeleleri düzeyi- nedeniyle karşılayamadı.

Yaklaşık bir on yıllık gecikme sonrası sınıf mücadelelerinin geriletilmesi, Kürt sorununun kapitalist sistemi tehdit etme noktasının dışına taşınmasının getirdiği olanakları, neo-liberal düzenlemeleri gerçekleştirmek için önce ürkererek ve sonra geç kalmanın getirdiği olağanüstü bir hırs ve hızla yola koyuldu. Hala, bu hırs ve hız ortamının içindeyiz.

Süreci sağlık alanından somutlamaya çalışırsak, örneğin 1990'lı yılların başında o dönem adına "sağlık reformu" denilen şimdiki düzenlemeleri büyük ölçüde içeren neo-liberal düzenlemelerin sınıf mücadeleleri düzeyi ve Kürt sorunu nedeniyle gerçekleştirilemediğini ya da çok yavaş adımlar atılabildiğini görürüz. Bir on yıl sonra bu kez Ecevit hükümeti koalisyonunda ürkererek de olsa sur-time, döner sermaye vb adımlarla karşılarız. AKP iktidarı döneminde ise ürker adımlar hızla ve hırsa kavuşmuştur. Adına "sağlıkta dönüşüm" denilen ve temelde 1990 başındaki "sağlık reformlarını" içeren düzenlemeler peşi sıra gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

* Dr., Toplum ve Hekim Dergisi Yayın Kurulu Üyesi

**Dr., Halk Sağlığı Uzmanı

Yavuz ÜÇKUYU*, Ata SOYER**

Döner sermaye uygulamaları genişletilerek performans dayalı ücretlendirme ile desteklenmiş, sur-time uygulaması sözleşmeli çalışma ile genelleştirilmiştir. SSK'ların kapatılması, SGK'nın kurulması, aile hekimliği, özel sağlık sektörünün genişletilmesi ve tekelleşme girişimleri, cepten ödemelerin kural haline getirilmesi vb hırslı ve hızlı adımlardan sağlık alanındaki görüngüleridir.

Sağlık alanını dönüştürmeye ilişkin hırslı ve hızlı adımlar, "Hekimlerin Sınıfsal Konumu" ve "Emeğin Ücretlendirilmesi" dosyalarında işaret edilen eğilim ve yönelimleri genelleşen uygulamalar haline getirmiştir. Eğilimlerin ve yönelimlerin kısa sayılabilecek zaman diliminde genelleşmesinin bir kapitalist paylaşım olarak emeğin ücretlendirilmesini etkilemesi kaçınılmazdır. Paylaşımın farklılaşmasının sınıf yapısı ve siyasetinde izlerini sürmek, bir toplum projesine sahip olanların erteleyemeyecekleri bir görev durumundadır. "Hekim Emeği" dosyası bu görevi yerine getirme, hekim örgütünün yayın organı olarak kendi nesnesine bakma girişimidir.

"Hekim Emeği" dosyası aynı zamanda, paylaşım biçimlerinin sınıf yapısında yarattığı dönemsel değişimleri Marksist yöntem dışı ararılarla karşılama eğilimlerinin ortaya çıkardığı savrulmaları karşılama ve toparlama çabasıdır.

"Hekim Emeği" dosyası "savrulmaları karşılama ve toparlama çabası" içinde Tülin Öngen, Yiğit Karahanoğulları, E. Ahmet Tonak, Ali Murat Özdemir, Gaye Yılmaz'ın yazılarıyla emeğin genel kuramsal çerçeve içine yerleştirilebilmesini sağlamaya; Ata Soyer, Yavuz Üçkuyu, Cem Terzi, Cahide Sarı ve Bülent Yılmaz'ın yazılarıyla genel kuramsal çerçevenin sağlık alanı özeline ilişkin görüngülerini, eğilim ve yönelimlerini yakalamaya çalışmıştır.

Gerek genel kuramsal çerçevenin çizilmesi gerekse sağlık alanı özelinin ortaya konulabilmesi açısından dosyada yer alması istenen kimi yazılar tamamlanamamıştır. Eksikliklerin bir bölümünün önümüzdeki sayıda kapatılması mümkün görünse de ilk dosya planında yer alması hedeflenen bazı yazı ve yazarlara ulaşılamamıştır.

Bütün başlangıçlar eksikli olmak durumundadır. Eksikli olmak başlangıçları geciktirmemelidir. Hele başlangıç bu kez kendi nesnemizse...Eksiklikleri hep birlikte gidermek ve emekçi sınıfının güzel başlangıçları içinde yer alabilmek dileğiyle...